

SKUP 2008 – 31

Prosjekt: SN Power - saken
Medarbeider: Per Anders Johansen, Tor Arne Andreassen
og Kristoffer Rønneberg
Publikasjon: Aftenposten
Publisert: November 2008
Medium: Avis
Tema: Arbeidsliv

**SN POWER-SAKEN:
DØDSULYKKENE VED NORSKE
VANNKRAFTPROSJEKTER**

Innledning

Enken Dolma Gharti og hennes to barn Suraj (13) og Birumati (8) står overfor et liv i fattigdom, etter at deres ektemann og far Tilak Raj Gharti døde i en arbeidsulykke ved det norsk vannkraftprosjektet til SN Power i India. Da Aftenposten sporet dem opp i 2700 meters høyde i fjellområdene i Himachal Pradesh i India etter et fire ukers intenst graveprosjekt, levde familien av at moren hugget sten for 15 kroner dagen. Erstatning hadde de ikke fått – selv om norske skattebetalere kan regne med å få over en milliarder kroner i inntekter bare ved å selge klimavoter fra prosjekter.

Frem til Aftenpostens artikler i november og desember ble prosjektet til Statkraft og Norfund fremstilt som en enestående suksess. Med drahjelp og ros fra både kronprins Haakon, miljø- og utviklingsminister Erik Solheim og statsminister Jens Stoltenberg ble prosjektet fremstilt som ett svært vellykket norsk bistandsprosjekt. I en serie artikler avslørte Aftenposten en rekke arbeidsulykker som følge av for dårlig sikkerhet.

12 arbeidere har mistet livet i arbeidsulykker ved prosjektet i India, mens 4 har omkommet i Chile. Over 90 arbeidere er skadet. Artikkene har avslørt dårlige arbeidsforhold, manglende rapportering av ulykker og manglende erstatning – og et oppsiktsvekkende høyt antall drepte og skadede arbeidere ved det norske vannkraftprosjektet.

Metodene i prosjektet baserte seg på utstrakt bruk av skriftlige kilder i flere land, reportasjearbeid i felten i India – og utstrakt kunnskapsdeling og lagarbeid som involverte reportere i ulike avdelinger og med forskjellig bakgrunn.

HVOR OG NÅR PUBLISERT

Første sak ble publisert i Aftenpostens morgenutgave 1. november 2008.

Sakene ble publisert i to ”runder”, første runde fra 1. november til 6. november, og andre runde fra 23. november.

REDAKSJON/ADRESSE:

Aftenposten
Postboks 1
0051 Oslo

JOURNALISTENE:

Per Anders Johansen
Tor Arne Andreassen
Kristoffer Rønneberg

1. SLIK STARTET SAKEN

En uvanlig HSE-powerpoint. ”HSE in renewable energy projects in developing countries”. Selve tittelen for foredraget som professor og HMS-sjef i SN Power Urban Kjellén skulle holde under et seminar i Trondheim 13. oktober i fjor, er på overflaten neppe egnet til å tiltrekke seg mange lesere. Foredraget var i utgangspunktet kun for deltagerne på Sikkerhetsdagene i Trondheim, men powerpoint-presentasjonene ble lagt ut på nettet. Dette førte til at journalist Kristoffer Rønneberg i Aftenpostens nettredaksjon kom over powerpointen, etter at en anonym kilde hadde rådet ham til å se nærmere på presentasjonen. Vi vet ikke om kilden var med på seminaret eller ikke, og vi vet heller ikke hvordan kilden oppdaget rapporten på nettet.

<http://www.sikkerhetsdagene.no/Tidligere%20konferanser/2008/pdf/kjellen.pdf>

Rønneberg stusset særlig over tabellen på side 5 i powerpointen under tittelen ”Fatalities in SN Power’s investment projects 2006 – September 2008*”. Ifølge den hadde det vært 12 dødsfall i forbindelse med arbeidsulykker under konstruksjonen av vannkraftverket. Urban Kjellén problematiserte om SN Power skulle være ”den hvite ridder” eller ”run with the pack” – og konkluderte med at målsetningen for SN Power var følgende: ”achieve world class performance in projects and operations”.

Tabellen sammenlignet statistikken med ”Fatalities in Norwegian power development projects” – og viste til at for eksempel over 20 arbeidere døde i løpet av Tokke-utbyggingen fra 1955 til 1970.

2. PROSJEKTETS FREMDRIFT OG METODER

2.1. Uke 43 - Skriftlig research/forberedelser. Første skritt var å starte en bred research etter flest mulige kilder.

Nettsøk. Vi søkte på en rekke ulike stikkord via ulike søkemotorer, først og fremst Google, Uncle Sam. Vi brukte en rekke ulike søkeord, og flest treff fikk vi på SN Power Norfund Statkraft Hydro Power Limited Allain Duhangan. Vi kom over en relativt stor mengde ulike dokumenter og artikler – flere tusen treff - som vi deretter begynte å pløye gjennom.

Årsrapporter/kvartalsrapporter. Vi gikk også inn på de enkelte hjemmesidene til de involverte selskapene SN Power, Norfund og Statkraft. Vi saumfarte årsrapporter, kvartalsrapporter og tertialrapporter for å se hva som sto om arbeidsulykker, og undersøke hva som ble rapportert videre.

Den mest interessante funnet vi gjorde var kanskje kvartalsrapporten for tredje kvartal i år fra Statkraft, som fortalte om ”ekstremt defekte og mangelfulle rutiner”. De ulike selskapene brukte dessuten ulike formuleringer og adjektiver, som som gjorde det mulig å legge på plass flere puslebiter. Formuleringen i Statkrafts kvartalsrapport ble for eks ikke brukt i SN Power.

Kontakt med lokale journalister. Vi gjorde også fremstøt via epost til journalister og interesseorganisasjoner (International Rivers i Berlin) for å prøve å få kontaktpersoner i områder. I første omgang ga dette lite resultater – fordi enkelte av journalistene vi søkte på i regionen ikke hadde mail – eller ikke svarte på mail.

Etter hvert fikk vi i midlertid kontakt med Kuldeep Chauhan fra Tribune. Han hadde tidligere skrevet om miljøproblemer og arbeidsstans ved anlegget og var interessert i å samarbeide med oss da vi ringte ham. Hans navn dukket opp da vi kryssjekket navn på journalister som hadde skrevet om anlegget med en liste med telefonnumre til alle journalister i Himachal Pradesh.

Resultater. Det mest verdifulle vi fant via den skriftlige researchen var følgende:

-Rapportene fra Verdensbankens ombudsmann. Bakgrunnen var lokale protester da prosjektet startet opp. http://www.cao-ombudsman.org/pdfs/Final%20Assessment%20Report%20_23Mar05.pdf

http://www.cao-ombudsman.org/html-english/documents/CAO_AD_Progress_report_28Aug06.pdf

Vi fattet spesielt interesse for Environment and Social Commitments Register til Verdensbanken, som oppsummerte tiltak og problemstillinger i området rundt vannkraftverket i Him.

http://www.cao-ombudsman.org/html-english/documents/0_CommitmentsRegisterUpdateNovember1st2007.pdf

-Rapportene til South Asia Network on Dams, Rivers and People om kritikken de hadde mot prosjektet. De gikk blant annet hardt ut mot at prosjektet skulle få klimakvoter.

2.2. Første kontakt med SN Power Onsdag 29. oktober mente vi at vi var nødt til å ta direkte kontakt med selskapene for å komme videre med en del konkrete faktaspørsmål. Vi kontaktet først SN Power. Her er noen av spørsmålene vi ønsket svar på i mail av 30. oktober kl. 11.30 til SN Power.

1. *Hvilken kommentar har SN Powers til at til sammen 12 arbeidere har mistet livet i ulykker på anleggene til SN Powers-prosjekter?*
2. *Når fant den siste ulykken sted? Har dere noen kronologisk oversikt over når og hvor de ulike dødsfallene fant sted – og hva som skjedde?*
3. *Hvor mange disse ulykkene mener dere skyldes at sikkerheten ikke har vært så god som den burde? Kunne noen av disse ulykkene har vært unngått med bedre sikring?*
4. *Hva vet dere om arbeiderne som ble drept i disse ulykkene?*
5. *Hva er gjennomsnittslønnen til en arbeider ved anlegget i India?*
6. *Hvor mye er utbetalt i erstatning til familiene til de drepte arbeiderne?*
7. *I årsberetningen sier SN Powers at man er svært bekymret over det høye antallet dødsfall Allain Duhangan-anlegget i India. Hvorfor det?*
8. *Hvilke tiltak er satt i verk etter de syv dødsfallene i 2007 og 2008?*
9. *Hvor mange arbeider ved Allain Duhangan-anlegget, og hva er SN Powers eierandel?*

SN Power ønsket å svare på spørsmålene muntlig – selv om vi i utgangspunktet ønsket skriftlighet av hensyn til dokumentasjonen. På møtet med SN Power møtte administrerende direktør Øystein Andresen og informasjonssjef Marte Kopstad – fra vår side deltok Tor Arne og Per Anders. På møtet fikk vi muntlig svar på flere av spørsmålene, selv om svarene var preget av at SN Power ønsket å tone ned saken, og fremstille seg. Det skriftlige svaret vi fikk på våre spørsmål, var følgende:

Hei Per Anders,

Noen fakta:

Gjennomsnittslønn varierer veldig avhengig av hva slags kompetanse vedkommende har. Det er tariff for ulikt nivå av kompetanse. De fleste som jobber på byggeplassen har en årslønn på mellom 9000 og 13000 kr. Det er også enkelte tillegg. Mellomledere, ingeniører osv ligger høyere.

Kompensasjon: Chile: Kompensasjon på ca 600 000 kr og 1 million kroner utbetalt. I India er det myndighetene som tilrettelegger og sørger for at kompensasjon blir betalt etter gjeldende regler. Kompensasjonen er mellom 50 000 og 70 000 kr, avhengig av alder og stilling. Det tilsvarer 5-6 årslønner.

SN Power er minoritetsseier i prosjektet, gjennom en indirekte andel på 43.1 prosent. Det er vår indiske partner som har majoritet i prosjektet.

India-prosjektet hadde ca 4000 ansatte på det meste.

I tillegg til ulykkene som er omtalt i årsrapportene har følgende skjedd i 2008:

- Mai 2008: Under 25-årsflommen i Chile i mai ble La Higuera-prosjektet evakuert og stengt ned. Under evakuering falt en sten ned på en av bussene som transporterte folk ut av området. En ansatt hos en underentreprenør ble skadd og døde senere på sykehus.

- Juni 2008: På Allain Duhangan-prosjektet i India kjørte en ansatt hos en underentreprenør av veien og ble drept momentant.

- Oktober 2008: På La Confluencia-prosjektet i Chile ble en en ansatt hos hovedentreprenøren skadd da han mistet kontrollen over en betongbil og kjørte av veien. Han fikk førstehjelp innen 10 minutter, og ble fraktet til sykehus med helikopter der han senere døde.

Er i ferd med på finne fram bilder som illustrerer forholdene.

Si i fra hvis noe er uklart.

2.3. "Proaktiv" PR-respons. Reaksjonen fra SN Power, Norfund, Statkraft, Utenriksdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet lot ikke vente på seg. Rett etter at vi hadde intervjuet SN Power-ledelsen, ble vi kontaktet av Allan Groth i Norfund. Groth bedyret at Norfund i lengre tid hadde jobbet med en kronikk som de krevde å få på trykk i Aftenposten umiddelbart.

Aftenposten innlegg
FINAL.doc

Når vi henvendte oss til SN Power eller UD, kunne Norfund eller Statkraft ringe tilbake, og kreve å få komme med sin kommentar. Vi regner med at alle mail og henvendelser vi gjorde, ble logget og sendt i kopi til et nettverk av informasjonsmedarbeidere i de to departementene og de tre selskapene.

Det er ingen tvil om at informasjonsrådgiverne har forsøkt å bagatellisere og minimalisere saken – og dessuten styre hvem fikk snakke med. Det lyktes de godt med, i den forstand at en rekke kilder ble lukket for oss.

På den andre siden ønsket SN Power å fremstå som åpne utad – og inntok det PR-folkene kaller en proaktiv rolle. Vi fikk imidlertid ikke innsyn i viktige rapporter, og måtte der skaffe informasjonen til veie ved å sammenstille bruddstykker.

Kronikken illustrerer i tillegg retorikken som Norfund, SN Power, Statkraft og UD ønsket å bruke. En rekke dødsfall ble dessuten lagt inn i statistikken som ikke hadde med arbeidsulykker å gjøre, for eksempel dødsfall ved Serena hotell i Kabul.

Kronikk-fremstøtet, som ble fulgt opp med indirekte trusler om at publisering andre steder hvis ikke Aftenposten trykket det, gjorde at vi nå fikk et kraftig tidsaspekt inn. Vi bestemte oss for å forsere publiseringen, rett og slett fordi vi ikke ønsket at SN Power, Norfund og Statkraft skulle få lov til å punktere saken selv. Dette gjorde at vi satt fullt fokus på å kunne publisere den første saken 1. november, selv om vi ideelt sett burde ha jobbet lenger.

2.4. Oppsummering av første runde. De første tre artiklene ble produsert 1., 2. 3. 4., 6., og resulterte i en rekke sitater, debatter og oppfølging på Stortinget i bl.a. spørretimen og spørsmål fra stortingsrepresentanter.

Vi var imidlertid ikke fornøyd. Artiklene ble produsert under stort tidspress, og vi hadde fortsatt mange spørsmål vi ikke hadde fått svar på.

2.5. India-turen.

Det største problemet med den tidlige publiseringen, var at vi ikke hadde fått tid til å grave dypere lokalt. Allerede i utgangspunktet var det vår vurdering i fant ganske tidlig ut at det kunne være grunn til å reise til Chile eller India. Bakgrunnen var rapportene vi fant i Verdensbanken fra bankens ombudsmann om protestene som hadde vært mot prosjektet i India. Vi fant også rapportene til South Asia Network on Dams, Rivers and People om kritikken de hadde mot prosjektet. De gikk blant annet hardt ut mot at prosjektet skulle få

klimakvoter. Vi ønsket dessuten å få tak i pårørende til de som var blitt drept, og ville se nærmere på anlegget.

Tom reisekasse. I utgangspunktet ønsket vi å dra både til India og Chile – og gjerne med to reportere. Men samme dag som vi la frem våre reiseforslag, slo en annen bombe ned i redaksjonen. Regnskapstall viste minus for Aftenposten som følge av finanskrisen, og det ble varslet nye kutt og nedskjæringer.

I økonomiredaksjonen hvor reportasjeledelsen av saken hadde ligget frem til nå, var reisekassen nærmest tømt. Resultatet var til slutt at vi fikk finansiert reisen via politisk redaksjon og redaksjonssjef Kjetil Kolsrud. Vi hadde midlertid ikke penger til å sende mer enn en reporter.

Resultatet var at Tor Arne Andreassen reiste til India onsdag den 19. november og var fremme i Prini i Himachal Pradesh der vannkraftverket Allain Duhangan var under bygging om morgenen torsdag den 20. november. Der møtte han den indiske journalisten Kuldeep Chauhan fra avisen The Tribune til frokost, som vi tidligere hadde fått kontakt med.

Dagen før hadde vi med hjelp fra Kuldeep fått en intervjuavtale den lokale fagforeningen. De hadde kontorer rett rundt svingen, på veien opp til hovedkvarteret til utbyggeren av kraftverket, AD Hydro Power Limited.

Fagforeningen. Fagforeningsfolkene tok imot oss i et lite skur av et hus, som var forsynt med et kontorpult, et arkivskap, plakater med klare hentydninger til tilknytningen til kommunistpartiet, og en rekke plaststoler der fagforeningsfolkene og deres besøkende kunne sette seg ned.

Det viste seg raskt at de satt inne med mye detaljinformasjon om uhell ved vannkraftverket. Vi fikk navn, vi fikk datoer og vi fikk hendelsesforløp. Det var imidlertid sparsomt med systematikken deres, men så vidt vi kunne forstå tilsa fagforeningens opplysninger at SN Powers tall over antallet døde, som da var ni døde i India, var for lavt. Vi var temmelig sikre på at det måtte minst være 10, og antagelig var 11.

Jakten på pårørende. Via fagforeningen traff vi også broren og venninnen til enken til en av de som var blitt drept i en ulykke i juni 2008. De var der for å levere noen papirer til fagforeningen i forbindelse med at fagforeningen skulle hjelpe enken med å få erstatning. Det var da gått fem måneder siden ulykken uten at hun hadde fått erstatning.

Vi tilbød broren og venninnen å kjøre dem begge til den andre enden av Kulu-dalen, der enken etter den døde arbeideren befant seg.

Vi traff enken og hennes to barn, og de fortalte om sine store økonomiske problemer og vanskelighetene med å få erstatning fra det halvt norske firmaet.

Flere dødsfall. Dagen etter hadde vi en avtale om å treffe ledelsen i AD Hydro Power Limited. Med på møtet var SN Powers vice president Nadia Sood fra Norge. Hun startet møtet med å bekrefte våre mistanker om at antallet døde hadde vært underrapportert. Det ble bortforklart med at personen som skulle rapportere til Delhi-kontoret ikke hadde gjort jobben sin.

Senere kunne Nadia Sood opplyse at antallet skadede siden 2006 var 81.

AD Hydro tok oss med på en omvisning på anlegget. Vi kunne stoppe der vi ville og snakke med hvem vi ville. Dette arbeidet resulterte i saken om de høye døds- og skadetallene som sto på trykk 23. november.

Dagen etter hadde vi en artikkel om problemene med å få erstatning. Vi hadde da også fått opplysninger fra fagforeningen om at det var flere som ikke hadde fått erstatning, og disse opplysningene var blitt bekreftet av den lokale "arbeidsdomstolen" og delvis også av AD Hydro. Saken sto på trykk 24. november.

Alle opplysningene og bildene vi hadde fått fra India-reisen ble brukt sammen med opplysningene om granskningsrapportene som avslørte feil og manglende rutiner. På trykk 26. november.

Sakene vi laget fra India ble også til etter tidspress. Årsaken var at

Miljøsporet. Fra Dams, Rivers and People hadde vi fått en oversikt som viste at AD Hydro hadde fått bot for en rekke miljøforseelser. AD Hydro Power bekreftet disse opplysningene. I landsbyen Jagatsukh traff vi Naresh Mahant i gruppen Domyaganga Sangharsh Samiti, landsbyens kampkomité, som fortalte om miljøproblemene anlegget ville føre til. Han fortalte også om en landsby som var blitt splittet på grunn av vannkraftverket. På trykk: 1. desember. AD Hydro viste oss også rundt til de sosiale prosjektene de hadde rundt i landsbyene som påvirkes av utbyggingen. Vi hadde på forhånd lest i rapporter vi hadde funnet på nettet at flere templer hadde fått penger, og valgte å fokusere på det. Bildene tok Andreassen da han var på en tur rundt i Jagatsukh sammen med prosjektmotstander Naresh Mahant. På trykk 2. desember.

4. KILDER

Her er oppsummering av de viktigste kildene vi benyttet oss av i forbindelse med artiklene

Skriftlige kilder:

Powerpoint fra intern presentasjon på sikkerhetsdagene

Verdensbankens ombudsman

http://www.cao-ombudsman.org/pdfs/Final%20Assessment%20Report%20_23Mar05.pdf

<http://www.cao-ombudsman.org/html>

[english/documents/CAO_AD_Progress_report_28Aug06.pdf](http://www.cao-ombudsman.org/html/english/documents/CAO_AD_Progress_report_28Aug06.pdf)

Environment and Social Commitments Register til Verdensbanken, som oppsummerte tiltak og problemstillinger i området rundt vannkraftverket :

<http://www.cao-ombudsman.org/html->

[english/documents/0_CommitmentsRegisterUpdateNovember1st2007.pdf](http://www.cao-ombudsman.org/html-english/documents/0_CommitmentsRegisterUpdateNovember1st2007.pdf)

-Rapportene til South Asia Network on Dams, Rivers and People om kritikken de hadde mot prosjektet. De gikk blant annet hardt ut mot at prosjektet skulle få klimakvoter.

-Diverse årsrapporter

http://www.snpower.no/News_and_events/Reports/SN_Power_Annual_Report_2007.pdf

http://www.statkraft.no/pro/finansiell_informasjon/rapporter/kvartalsrapporter/index.asp

Muntlige kilder

Her er de viktigste muntlige kildene vi hadde kontakt med i løpet av saken:

Enken Dolma Gharti og hennes barn – fra Nepal.

18 år gamle Budhi Taman, fra Nepal

Lal Bahandur fra Nepal

Naresh Mahant i gruppen Domyaganga Sangharsh Samiti

Kuldeep Chauhan fra Tribune.

Statkraft, pressetalsmann Knut Fjerdingsstad.

Statkrafts konserndirektør Siri Hatlen.

Norfund infosjef Allan Groth

Norfund-sjef Kjell Roland

Ashok Joshi, som er direktør for utbyggingselskapet AD Hydro Power

Nadia Sood, direktør for kommunikasjon og samfunnsansvar i SN Power

Øystein Andresen, administrerende direktør i SN Power

Marte Kapstad, info.sjef SN Power

Senter for etikk ved Norges Handelshøyskole ved professor Alexander Cappelen.

Karin Beate Theodorsen, leder av LOs internasjonale avdeling.

Sier Fafo-forsker Espen Løken

Venstres Leif Helge Kongshaug.

KrFs Ingebrigt S. Sørfonn.

Storingsrepresentant for Høyre Torbjørn Hansen.

Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim.

Næringsminister Sylvia Brustad

SVs parlamentariske leder, Inge Ryan.

UNDPs næringslivskontakt i Norge, Kristian R. Andersen

Himanshu Thakkar, fra interesseorg Dams, Rivers ang People.

5. ANDRE PROBLEMSTILLINGER

Kunnskapsdeling. Kristoffer skulle til USA for å dekke presidentvalget – og tok kontakt med Per Anders i politisk avdeling for å høre om han ville følge opp ideen. Per Anders på sin side tok også kontakt med Tor Arne Andreassen i innenriksavdelingen, som hadde erfaring fra å jobbe i blant annet India.

Saken baserte seg dermed på en forutsetning som langt fra er en selvfølge i mange redaksjoner, nemlig at journalister deler ideer seg i mellom – og bidrar til å gjøre ”kaka” større.

Ideen startet dessuten i nettredaksjonen i Aftenposten – og illustrerer betydningen av tett kontakt og samarbeid mellom ulike medier.

Organisering. Selve saken involverte fire ulike avdelinger, og falt på mange måter mellom flere stoler. Dette prøvde vi å unngå ved at reportasjeledelsen ble samlet ett sted – i økonomiavdelingen. Paradokset var imidlertid at det var politisk og innenriks som satt av reportere til å følge saken.

Skriftlig research. Med den voldsomme informasjonsstyringen vil ble møtt med, kan vi trygt si at saken ville bli stoppet langt tidligere uten at vi klarte å skaffe flere skriftlige kilder.

Powerpoint'en prøvde vi å holde for oss selv i det lengste, slik at SN Power ikke skulle forstå hvor vi hadde informasjonen fra – og hva vi viste.

Mye PR-folk, få åpne kilder. Det var tett med informasjonsmedarbeidere involvert i denne saken for å håndtere Aftenpostens journalister. Informasjonsavdelingene i to departementer og tre store selskaper med 20-30 ansatte brukte betydelig ressurser på å håndtere saken. Info-folkene jobbet tett og systematisk overfor Aftenposten og andre medier i denne saken.

Kommentarer ble koordinert, og kilder ble lukket – og uttalelsene samlet til svært få personer.

En rekke ulike kilder som vanligvis er meget taleføre og lite skyggeredde – for eksempel Kristin Clemet og PRIO-sjef Svein Tønnesson - ønsket ikke å kommentere det høye antallet døde i arbeidsulykker ved prosjekter de var ansvarlige for.

-Jeg har lest oppslagene med stor interesse, men som medlem av Norfunds styre kan jeg bare bidra med mine synspunkter internt, svarte Tønnesson da vi ba om kommentar.

På mange måter er denne saken et godt eksempel på hykleriet som preger informasjonsarbeidet regjeringsapparatet og statsforvaltningen – på den ene siden hevdes det at man ser alvorlig på saken og ikke ønsker å skjule noe, men samtidig holder man alle kort tett til brystet og nekter innsyn i saksdokumenter som gir deg anledning til å vurdere saksforholdene med egne øyne.

Det delte politiske ansvaret for saken skapte også problemer i oppfølgingen, siden både Brustad og Solheim hadde konstitusjonelt ansvar gjennom henholdsvis Norfund og Statkraft. Ved flere anledninger heftet både Brustad og Solheim å kommentere saken, og henviste i stedet til SN Power. På den måten forsøkte de å unngå at saken ble for politisert.

Hemmelighold. Rent gjennomgående fikk vi ikke tilgang til skriftlige kilder. HMS-rapporten som vi omtalte i vår artikkel 26. november fikk vi selv aldri se, noe vi valgte å gjøre et poeng av i artikkelen. SN Power henviste til at dette var forretningshemmeligheter og internt dokumenter, og at det ville bli vanskeligere å få folk til å rapportere om arbeidsulykker dersom Aftenposten fikk innsyn i rapporten. Basert på intervjuet oppsummerte vi innholdet i rapporten slik:

Sjåførene på anlegget manglet opplæring, utdanning og kjøreferdigheter.

- * Bilene var ikke godt nok sikkerhetskontrollert, for eksempel dårlige dekk og bremses.
- * Anleggsveiene dårlig sikret, manglet blant annet autovern.
- * Arbeiderne brukte ikke personlig verneutstyr.
- * Manglende rekkverk og stillaser, til tross for stor fallhøyde.
- * Dårlig luftkvalitet i tunneler som følge av støv og gasser.
- * Ingen sikkerhetsøvelser.
- * Dårlig adgangskontroll til anleggene.

Intervjuene vi gjorde med SN Power bar preg av at vi bevisst prøvde å bruke Sawatsky-inspirert intervjueteknikk, med mange åpne spørsmål og ”burden of prove”-spørsmål, hvor vi prøvde å få ut mest mulig detaljer og faktiske opplysninger.

6. KONSEKVENSER

I januar i år kom meldingen fra SN Power om nok en arbeidsulykke. En arbeider døde og ni ble skadet da et kjøretøy kjørte av den dårlig sikrede veien. Vi hentet inn utfyllende opplysninger fra The Tribune og fra Naresh Mahant og fikk svar på en rekke spørsmål til saken fra SN Power. Saken sto på trykk 10. januar.

På mange måter er det et tankekors at det fortsatt skjer dødsulykker ved det norske bistandsprosjektet, etter at vi har omtalt de dårlige arbeidsforholdene i så mange artikler. Saken ble aldri omtalt i NRK TV eller VG. Med unntak av Aftenposten var det Klassekampen, Dagbladet, NTB, Stavanger Aftenblad, Teknisk Ukeblad og Ukeavisen Ledelse som omtalte saken på trykk.

Vi tror likevel at Aftenpostens fokus på dødsfallene og det livsfarlige arbeidsmiljøet, har bidratt til å løfte fokuset på de ansattes arbeidsforhold både i Utenriksdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Stortinget, Statkraft, Norfund og SN Power. Siden november har SN Power iverksatt en rekke tiltak for å bedre arbeidsmiljøet.

Etter at Aftenposten tok opp saken til Dolma, Suraj og Birumati, fikk familien også løfte om umiddelbar utbetaling av erstatning. Flere andre erstatningssaker ble også forsert etter at Aftenposten tok opp problemstillingen.

7. ARTIKLENE

- 1. november 2008 : 13 døde i norske prestisjeprosjekter
- 2. november 2008: Stortinget krever svar.
- 2. november: Vurderte å trekke seg fra dødsprosjekt - Vil ha mer kontroll i fremtidige prosjekter
- 3. november: 30 arbeidere døde i ulykker - Norfund-selskaper kritiseres Vannkraftprosjekter krever flest liv
- 6. november Fant arbeider død i ovn - Slik døde over 30 arbeidere for norske miljøtiltak
- 14. november: Klimamilliarder i retur til Norge - Forsker: Utnytter klimavote-systemet på en uheldig måte Miljøvernministeren har ikke betenkeligheter
- 17. november 2008: Feil bruk av bistandspenger.
- 23. november 2008: Flere døde ved norsk miljøprosjekt - 11 mistet livet, 81 ble skadet Feilinformerte om dødsulykker
- 24. november Har ikke fått erstatning - Mistet mannen i arbeidsulykke for norskeide SN Power Må hugge stein for 14 kroner dagen
- 26. november Refser livsfarlig miljøprosjekt - Hemmelig rapport påviser stor fare for dødsulykker 11 døde og 81 skadet siden 2006
- 27. november: Uakseptabelt høye dødstall - Opposisjonen vil ha forklaring på dødsfall i India
- 1. desember : Miljøprosjekt fikk miljøbot - Men Solheims selskaper har råd til å betale
- 2. desember: Blidgjør folk og guder - Solheim og Brustad sponser indiske templer
- 10. januar : Dødsprosjekt krevde nytt offer - Solheims prestisjeprosjekt har krevd 12 døde arbeidere